

Elk kind kan vlot leren lezen

Erik Moonen

Docent aan de Universiteit Hasselt en auteur van 'Dwaalspoor dyslexie. Hoe elk kind een vlotte lezer wordt'.

De verklaring voor leesproblemen wordt gemakshalve bij de kinderen en hun omgeving gelegd. Maar met een goede aanpak en voldoende tijd is **é**lk kind in staat om vlot te leren lezen, zegt **ERIK MOONEN**.

Boekhandelaars bakkeleien tijdens de Boekenweek of een geschenk wel de goede manier is om het boek te promoten. Voor een aanzienlijk deel van het potentiële leespubliek is dat verloren moeite, simpelweg omdat lezen te veel moeite kost.

In Nederland verlaat één kind op de vier de basisschool met een te laag niveau voor lezen. Dat is een cijfer van de onderwijsinspectie. Vlaanderen heeft geen officiële cijfers, maar waarom zou de toestand hier veel beter zijn? Bij het begin van het schooljaar nog maakte de Vrije CLB-koepel bekend dat basisschoolleerlingen slechter lezen dan vijftien jaar geleden. Omdat scholen hier gemiddeld wat meer tijd aan lezen besteden, is één kind op de vijf een realistische schatting.

Dat is veel, genoeg om te vragen wat we gaan doen om dat cijfer omlaag te krijgen. Het antwoord is ontstellend simpel: niets. Volgend jaar zullen we leesonderwijs net zo aanpakken als de voorbije jaren. Stelt u zich een vergelijkbare toestand bij de NMBS voor: dit jaar heeft twintig procent van de treinen een halfuur vertraging, en volgend jaar verandert er niets. Zou u dat aanvaarden?

Als het over lezen gaat, aanvaarden we dat wel. Gemakshalve nemen we aan dat de verklaringen voor de problemen bij de kinderen en hun omgeving liggen. Hoeveel verdienen hun ouders? Wordt hen wel voorgelezen? Zijn ze niet dyslectisch? Interessante vragen, maar naast de kwestie.

In zijn boek *Visible learning* vat de Nieuw-Zeelandse onderwijskundige John Hattie samen wat we echt weten over onderwijs en waarvan het meest wordt geleerd. Huiswerk, kleinere klassen, homogene groepen, 138 van die bekende discussiepunten weegt Hattie tegen elkaar af en hij maakt een rangschikking van wat het grootste positieve effect heeft. En kijk: 'geen labels plakken' staat helemaal bovenaan in de lijst van de meest effectieve onderwijspraktijken. Dat betekent: neem twee kinderen met precies dezelfde capaciteiten. Noem een van de twee een zwakke lezer en het andere niet. Kijk na een jaar wat het verschil is: het kind met label leest veel slechter dan het kind zonder.

Achter de cijfers

Wat Hatties werk echt interessant maakt, is het verhaal achter de cijfers. Dat komt hierop neer: effectiviteit van onderwijs hangt nauw samen met de manier waarop leerkrachten hun taak zien. Stel dat er iets is wat de leerkracht maar niet aan uw kind uitgelegd krijgt. Waarover moet die leerkracht dan nadenken: over hoe hij verklaart dat het aan úw kind niet uit leggen valt, of over de mogelijke zwakke punten in de manier waarop hij geprobeerd heeft het uit te leggen?

Helaas is dat niet wat onderwijzers over leren lezen en spellen hebben geleerd. Ze hebben niet geleerd dat ze, met een goede aanpak en voldoende tijd, elk kind vlot kunnen leren lezen. Ze hebben evenmin geleerd dat dyslectische kinderen precies hetzelfde nodig hebben als alle andere: effectief leesonderwijs. De vaak met tromgeroffel aangekondigde vooruitgang in het dyslexieonderzoek zegt inderdaad zo goed als niets over wat er moet gebeuren om leesproblemen op te lossen.

Een andere aanpak zou nochtans een prima zaak zijn. Het zou de samenleving een hoop geld besparen. In Nederland is becijferd dat door laaggeletterdheid uit te bannen jaarlijks ruim 530 miljoen euro zou worden terugverdiend op het terrein van gezondheidszorg en sociale zekerheid. Het zou de boekensector een hoop gretige lezers opleveren. Het zou de onderwijzers, die altijd weer onder vuur liggen, een faire kans geven de briljante leerkracht te worden die ze willen zijn. En het zou elk jaar duizenden kinderen uitzicht geven op een beter leven.

Dus: koop een boek, want het is Boekenweek, maar eis vooral dat elk kind het kan lezen.

Dyslectische kinderen hebben precies hetzelfde nodig als alle andere: effectief leesonderwijs